

Høringsuttalelse NOU 2023:4 Tid for handling

Helsepersonellkommisjonens rapport foreslår hvordan Norge skal løse den nåværende og fremtidige bemanningskrisen i helsesektoren. Rapporten tegner et akutt og dramatisk bilde av fremtidens helsetjenester dersom det ikke tas store grep for å sørge for en omlegging av helse- og omsorgstjenestene.

Endring i befolknings sammensetning, med flere eldre og færre yrkesaktive vil legge et stort press på helsetjenestene. Det blir vanskelig å rekruttere nok fagfolk. Dette er bakgrunnen for at regjeringen satte ned helsepersonellkommisjonen. Kommisjonen skal samle kunnskap og foreslå treffsikre tiltak i årene framover for å utdanne, rekruttere, og beholde kvalifisert personell i helse- og omsorgstjenesten.

Som brukerrepresentant, og som leder av rådet for funksjonshemmede vil jeg prøve å sette lys på hvordan jeg oppfatter ovennevnte rapport. En brukers oppfatning er også naturlig å ha med seg når uttalelser blir gitt til den foreslåtte rapporten.

Kommisjonen har valgt å fokusere på følgende hovedområder: oppgavedeling, organisering, arbeidstid, bærekraft, digitalisering, kompetanse og prioriteringer.

Fra et brukerperspektiv «som sitter på utsiden» er det umulig å uttale seg om hvert enkelt hovedområde, men jeg har likevel gjort meg noen tanker:

Lederen av helsepersonellkommisjonen, Gunnar Bovim, sier følgende:
«Det blir ikke flere ansatte per pasient. Det må derfor jobbes mer effektivt. Dette må løses ved blant annet organisering og oppgavefordeling».

Ved delegering av oppgaver er det viktig at det plasseres ansvar, og at ledelsen er tydelig. Det må alltid være pasientenes situasjon og behov, samt hensynet til faglig forsvarlighet, kvalitet og pasientsikkerhet som må være styrende, ikke type oppgaver i seg selv. Oppgavefordeling kan være rasjonell sett i en hektisk arbeidssituasjon, men kvantiteten må ikke gå ut over kvaliteten.

Er kompetansen til helsepersonell som får tildelt nye oppgaver utilstrekkelig er det økende sannsynlighet for uheldige hendelser. Jeg tenker på fare for pasientens liv, helse eller livskvalitet. Manglende kompetanse kan føre til at pasientens tilstand feilvurderes, eller ikke blir oppdaget som igjen kan føre til akutte tilstander og for tidlig død.

Det er ønskelig å få på plass en sterk offentlig helsetjeneste. Kommisjonen har foreslått mange gode tiltak, men jeg savner et samfunnsøkonomisk perspektiv: Pasienten bør vurderes som en produktiv kraft i arbeidslivet i stedet for de store kostnadene samfunnet må ta i det å være sykemeldt, uføretrygdet etc. I dag har vi lange ventelister i forhold til spesialisthelsetjenesten og mange er uten fastleger.

Jeg er bekymret for hva som vil skje dersom kvaliteten på helsetjenestene reduseres. Vi vil oppleve en todelt helsetjeneste hvor ressurssterke innbyggere betaler for den kvaliteten som er forventet og nødvendig. Et annen tankevekker er at private helsetjenester vil trekke helsepersonell ut av den offentlige helsetjenesten.

På den andre siden kan private helsetjenester også være en gode for å korte ned helsekøene.

«Krf-leder Olaug Bollestad har uttalt følgende: *«Det haster å få på plass skikkelige rammer. Det må prioriteres mer i Norge fremover. Det gjøres tøffe prioriteringer på gulvet hver eneste dag, men rammene må legges politisk».*

Disse rammene må være tydelig definert både økonomisk og faglig både i primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

Det er tid for handling, sier Kommisjonen. Men handling forutsetter en politisk ledelse som har handlekraft. Jeg håper at samtlige partier kan samle seg om kraftfulle tiltak. Populisme og politisk spill vil ramme pasientene og brukerne som trenger trygghet og omsorg.

Til slutt vil jeg minne om at mange organisasjoner i Norge driver et omfattende arbeid for å gi pasienter bedre informasjon og kunnskap om bedre helse gjennom blant annet lokale aktivitetstilbud. Jeg er glad for at dette blir anerkjent av Kommisjonen og at dette foreslås styrket i årene fremover.

23.04.23

Gunhild Slettedal (leder)

Rådet for funksjonshemmede

i Vennesla kommune